

УДК 94 (477.44)



О.О. Рога,
студент,
Херсонський
політехнічний коледж
Одеського
національного
політехнічного
університету



Н.М. Куліковська,
викладач,
Херсонський
політехнічний коледж
Одеського
національного
політехнічного
університету

АНТОНІВКА В МОЄМУ ЖИТТІ

О.О. Рога, Н.М. Куліковська. Антонівка у моєму житті. Дослідницька робота присвячена селищу Антонівка. Представлено історію створення села на основі архівного матеріалу від кінця XVIII століття до сьогодні: життя та побут населення, заняття, встановлення радянської влади і поява перших колгоспів; період війни та відбудови народного господарства.

O.O. Roha, N.M. Kulikovska. Antonivka in my life. The research is devoted to the village Antonivka. The history of the village creation based on archival material from the late eighteenth century to the present days is presented. The authors describe the local population trades, life, customs and traditions. They analyse the Soviet regime establishment, the emergence of the first collective farms, War period and the reconstruction of the economy.

Вступ. Я бажаю розповісти вам про селище, в якому народився і живу – Антонівка. Любов до історії рідного краю мені прищепили ще у шкільні роки, а ставши студентом Херсонського політехнічного коледжу, відвідую гурток «Джерела», де більш детально став займатися краєзнавством. Моя робота допоможе односельчанам познайомитись з історією краю і полюбити його таким, яким він є. Від нас залежить його процвітання.



Рис.1 Карта – схема розташування се-

Уздовж берега річки Дніпра – Славути розкинулося моє рідне мальовниче селище, яке підпорядковане Дніпровській раді міста Херсон. Перші відомості про Антонівку (Слободу Широку) датуються документом від 02.07.1786 року «Справа про будівництво в Слободі Широкій кам'яної церкви Покрови Святої Богородиці», а також про призначення в церкву Покрови Святої Богородиці

лища Антонівки

Слободи Широкої священика

Матвія Велихова. Назву Широкої носила і одна із балок, можливо, назва Широка Слобода завдячує їй. Першими поселенцями Слободи Широкої були вихідці з Полтавщини, які поселилися на правах вільних поселенців і отримали земельні наділи, були селянами – власниками, іншу частину жителів Слободи складали так звані дворові люди-нащадки таємного радника Ф. Комстадіуса. Не виключно, що якусь частину мешканців складали і нащадки козаків – запорожців, які оселилися тут після того, як козаки з Олешківської Січі у 1728 році переселилися на Запорізьку Січ.

Свідченням цього є старовинні козацькі хрести без будь-якого напису. Які, на жаль, не збереглися. Подібні хрести існують на обох кладовищах у селищі Кіндійка.



Рис.2 Сучасний вид
с. Антонівка

Схожий хрест на козацький, встановлений на могилі з роду Гаркуш в Антонівці його синами, про що свідчить напис на цьому хресті. Про козацьке походження небіжчика вказує і сама форма та розмір насипаної могили, що значно перевищує за розміром інші могили.

Селяни обробляли землю, випасали коней, велику рогату худобу, овець, свиней і птицю, ловили рибу, займалися полюванням. Для господарських потреб населення, яке проживало біля самої річки, користувалося дніпровською водою, а для приготування їжі і пиття воду брали з громадських колодязів, які знаходилися у балках на глибині 10 метрів. Згодом почали з'являтися такі колодязі у заможних господарів, які мали глибину 20 метрів. Збіжжя мололи в ручну. Перший вітряний млин був збудований ще наприкінці XIX століття. На початку XIX ст. селище стає відомим населеним пунктом, жителі селища в основному були кріпаки. Так як селище не мало лікарні, школи, кріпаки були неосвічені, часто з'являлися епідемії, що призводили до великої смертності. [1]

Під час першої Світової війни сільське господарство занепадає і тільки з перших років існування Радянської влади була надана допомога зерном і інвентарем. Швидко почало розвиватися господарство в період 20 – 30 років XX ст. За часи колективізації у Антонівці було створено три колективних господарства, які носили назву «Спільна думка», «Будьоного», «Червоний». У 1934 році створено колгосп – завод «Виноградник». За високі по-

казники у 1973 році колгосп нагороджений грамотою головного управління Міністерства УРСР садівництва і виноградарства. [2].

Для сполучення із лівобережжям було проведено вузькоколійну залізничну магістраль, яка пролягала через північну частину Антонівки, де був збудований пасажирський полустанок.



Рис.3 Новий міст через р. Дніпро

У найвужчій частині русла Дніпра у 30-ті роки зведено залізничний міст на дерев'яних сваях. Під час війни його було підірвано, а новий міст зведено після закінчення війни на бетонних опорах. Автобусне сполучення з містом Херсоном було задіяне у кінці 50-х років ХХ ст. [4]

Містковий перехід, який з'єднав береги Дніпра біля селища Антонівка є

унікальною спорудою. Цей мостовий перехід біля міста Херсона є одним з найдовших в країні. Селище Антонівка забезпечене необхідними умовами для праці, культури та побуту жителів. Школа, якій у 1975 році було присвоєно статус середньої.

Поблизу селища досліджений курган з похованням епохи міді-бронзи (III – II тис. до нашої ери), знайдені рештки трьох скіфських поселень IV – III віків до нашої ери, та залишки кочових племен XI – XIII віків нашої ери.



Рис.4 Новий Антонівський причал на р. Дніпро

У період Великої Вітчизняної війни на східній околиці Антонівки в ніч на 13 березня 1944 року частини 295-ї та 49-ї (гвардійської) стрілецької дивізії переправлялися Дніпром і 13 березня 1944 року села Антонівка, Кіндійка і місто Херсон

будуть звільнені від німецько-фашиських загарбників.

У селищі є братська могила воїнів, які загинули у боях з гітлерівцями при звільненні села. У 1958 році був споруджений пам'ятник жителям Кіндійки, що віддали своє життя у боротьбі з фашистами. Біля однієї з місцевих шкіл с. Антонівки теж був встановлений пам'ятник воїнам-визволителям.

На пам'ятнику встановлена меморіальна дошка з прізвищами похованих солдат. [3]

На фронтах Великої Вітчизняної війни воювали з німецько-фашистськими загарбниками 600 жителів Антонівки, 86 з них загинуло, 60 – нагороджені орденами і медалями.

Селищем міського типу воно стало за рішенням Херсонської обласної ради в 1963 році.

Антонівка названа так на честь Антона – сина учасника русько-турецької війни лейтенанта морської артилерії Федора Комстадіуса.

Центр селищної Ради, підпорядкований Дніпровській райраді міста Херсон. Населення – 15200 людей. Антонівській селищній раді підпорядковане селище Молодіжне.

На території Антонівки розміщений совхоз-завод «Янтарний», за яким закріплено 3595 га сільськогосподарський угідь, з них 772 га земель, 1100 га – поливних земель, 1182 га виноградники, 675 га сади.

Напрямок хазяйства – виноградо – садовничий.

У селищі знаходиться Херсонський лісхоз та автобаза Херсонського треста виноробного радгоспу.



Рис.5 Селищна рада

У 1981 році 74 робітники селища відзначені державними нагородами. Звання Героя Соціалістичної Праці було присвоєно В.І.Швець. 11 чоловік нагороджені орденом Леніна, 25 – орденом Жовтневої Революції, 27 – орденом Трудового Червоного Стягу. Орден «Мати-героїня» був присуджений М.А. Савченко.

В Антонівці є дві середні і восьмилітні школи (1357 учнів і 85 вчителів), консультаційний пункт херсонської заочної середньої школи, клуб із залом на 200 осіб, кіноустаткування, п'ять бібліотек з книжним фондом 60,9 тисяч екземплярів.

Для послуг жителів селища – 6 медпунктів, 3 дитячих садка на 390 місць, 10 магазинів, 2 перукарні, 2 відділи зв'язку, 3 ошадні каси, АТС на 200 номерів. Прокладено водопровід відстанню 142 кілометри. В 1967 році в селищі на честь 50-ліття Великого Жовтня закладений парк на березі Дніпра площею 0,5 гектар [4].

Творчість

Мій рідний край

Поглянь – це моя Антонівка,
І в ній я живу.
Тут народилась я
Й село своє люблю!
Якщо хтось скаже,
Чим же воно славне –
Я відповім – чудовими садами!
Візитна картка –
це смачні черешні,
І абрикоси, і суниці перші.
Смородина, і яблука, і груші,
А головне - це трударі хороші.
Добавлю ще: є в нас річка чудова,
А в ній – і карасі, і коропи «пудові» -
Так похваляються рибалки наші,
Бо все у нас – найкраще!
Я хочу, щоб річка ця не замутилась.
І люди – трударі ніколи не смутились.
Живи, моє село, в віках і нині
На радість ненці-Україні.

Аліна Куца

Література

1. З.С.Орлова, І.Д.Ратнер. З історії заселення Херсонщини / Коротенький довідник / Херсон, 1993. – 126 с.
2. Путешествие по Херсонщине. Энциклопедия-путеводитель [Текст] / Херсон. Наднипряночка, 2008. – 300 с.
3. http://bilozerka-admin.at.ua/index/istorichna_dovidka/0-10
4. <http://foto-planeta.com/ua/photo/330003.html>